

לפיכך, כיון שהקדש האילנות הוא הקדש אחד עם הקרקע, הרי כשהוא פודה מההקדש את הקרקע והאילנות, הרי הוא פודה אותם לא לפי השיווי של האילנות לחוד והקרקע לחוד, אלא פודה את הכל לפי המחיר המיוחד והקבוע שקבעה התורה לפדיון קרקע [כאשר היא "שדה אחוזה", שירש אותה מאביו] לפי בית זרע חומר שעורים, בחמשים שקל כסף. דהיינו, שהפדיון הוא באופן יחסי, לפי המחיר של חמשים כסף עבור שטח הראוי לזרוע בו "חומר שעורים", ולא לפי שיווי הקרקע. לפי שאמרה תורה [ויקרא כז] "ואם משדה אחוזתו יקדיש איש לה", והיה ערכך לפי זרעו, זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף", והאילנות נכללות הן בכלל ה"שדה".

ואם היו פיזור האילנות פחות מכאן [משיעור מטע של עשרה אילנות לבית סאה], שהיו צפופים, והינם נחשבים כיער ולא כמטע, וסופם להתלש, או שהיו מפוזרים יותר על כן, שאינם נטועים כסדר הראוי לנטיעת אילנות, ואין הקרקע צריכה להם, הרי זה כמקדיש אילן לחוד ללא קרקע, שצריך לפדותו בשוויו.

או שהקדישן בזה אחר זה, לא בתורת שדה אילן אלא כאילן בפני עצמו —

הרי זה לא הקדיש לא הקרקע ולא את

סוברים שמוכר, בעין רעה הוא מוכר! (11)

ומתמצת הגמרא שיש בדברי רב הונא חידוש אפילו לרבנן: נפקא מינה בדברי רב הונא, יותר מהמבואר בפירושו בדברי רבנן, הוא, דאי נפלי, שאם נפלו האילנות או הזקיני ויבשו, הרי שתיל להו. יש לו לשתול באותו מקום אילנות אחרים במקומם. ודבר זה אינו מפורש בדברי רבנן, כי היה מקום לומר שכל זכותו בקרקע מסביב היא כל עוד האילנות קיימים, וכמו בבור ודוה, שלאחר שנפלו ונסתמו הבור והדוה, ואי אפשר לתקנם, שוב אין לו זכות של דרך אליהם. ולכו חידש רב הונא, שלפי רבנן יש לו זכות בקרקע לעולם.

עב-א אך תמחה הגמרא: ומו מצית מוקמת לה לרבי שמעון כרבי עקיבא, שהמקדיש בעין יפה הוא מקדיש!?

והא תניא [ערכין יד א]: הקדיש אדם בתוך שדה האילן שלו שלשה אילנות, כשהם נטועים ממטע של עשרה אילנות לבית סאה, שהוא השיעור הראוי לשדה האילן, שנטיעה בצורה הזאת היא לפי הסדר הראוי לנטיעת אילנות, וכל הקרקע שבין האילנות צריכה היא לצורך האילנות, הרי הקדיש בכך גם את הקרקע, וגם את האילנות הקטנים שביניהם, כדין המוכר שלשה אילנות, שמוכר בכך גם את הקרקע והאילנות שביניהם. (12)

11. ועוד, הרי רבנן אמרו שהמוכר שדהו ומשייר לעצמו בור ודוה משייר לעצמו גם דרך אליהם, על אף שהבור ודוה לא מכחישים את הקרקע, וכל שכן שהוא משייר את הקרקע שסביבות האילן, כיון שהאילן מכחיש את הקרקע סביבו,

12. לפי שהקרקע בטילה לגבי האילנות. רבינו גרשם ערכין יד א